

A Model of Learners Development Through Professional Learning Community under Shared Lesson Learn for Teachers at Phayao Special Education Center

Jarunee Pangphrom^{1*}

Received: August 17, 2023 **Revised:** August 30, 2023 **Accepted:** November 1, 2023

Abstract

Professional learning community is a form that will help teachers organize learning for students well. The research aims to 1) study the conditions and guidelines for student development, 2) create a model, and 3) study the results of student development and satisfaction with the model. Phase 1 uses a questionnaire to collect information from administrators and 39 teachers. Data were analyzed by frequencies, percentages, means and standard deviations. Interviewed 7 experts by selecting them purposively. Data were analyzed by content analysis. Phase 2 analyzed documents and information obtained from Phase 1, drafted and evaluated for appropriateness by 5 experts. Data were analyzed by mean and standard deviation. Phase 3 tested the model with 63 teachers and babysitters of disabled children and evaluated student development and satisfaction. Data were analyzed by content analysis, mean, and standard deviation. The results of the research found that 1) the operating conditions are rated at a high level and there are 20 approaches to learner development in 5 areas. 2) the learner development model has 5 elements: (1) principles (2) objectives (3) The process (4) measurement and evaluation and (5) guidelines for using the draft model are appropriate at a high level. 3) Learners can practice various activities. that are self-determined and have developed more Teachers and babysitters of disabled children are satisfied. at the highest level

Keyword: Shared Lesson Learn; Development Model; Professional Learning Community

¹ Phayao Special Education Center, Thailand

* Corresponding author e-mail: kruvinaka@gmail.com

รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

จารุณีย์ ปางพรหม^{1*}

รับบทความ: 17 สิงหาคม 2566 แก้ไขบทความ: 30 สิงหาคม 2566 รับตีพิมพ์: 1 พฤศจิกายน 2566

บทคัดย่อ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยให้ครูจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้ดี การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาผู้เรียน 2) สร้างรูปแบบฯ และ 3) ศึกษาผลการพัฒนาผู้เรียนและความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ ระยะที่ 1 ใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครู จำนวน 39 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา ระยะที่ 2 วิเคราะห์เอกสารและข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 นำมายกร่างและประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบฯ กับครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการ จำนวน 63 คน ประเมินผลการพัฒนาผู้เรียนและความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากและมีแนวทางการพัฒนาผู้เรียนฯ 5 ด้าน 20 แนวทาง 2) รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนฯ มี 5 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) กระบวนการ (4) การวัดและประเมินผล และ (5) แนวทางการนำไปใช้ ร่างรูปแบบฯ มีความเหมาะสมในระดับมาก 3) ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดได้ด้วยตนเองและมีพัฒนาการเพิ่มมากขึ้น ครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการมีความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน; รูปแบบการพัฒนา; ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

¹ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

* Corresponding author e-mail: kruvinaka@gmail.com

บทนำ

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในหลายประเทศต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพที่มุ่งให้ครู ผู้บริหาร นักการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องร่วมมือร่วมพลังกันพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในรูปแบบ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)” โดยสมาชิกชุมชนวิชาชีพร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย กิจกรรมพัฒนาวิชาชีพและการกิจการพัฒนาร่วมกัน สมาชิกร่วมมือเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร ลงมือปฏิบัติบนฐานการทำงานจริงที่อิงพื้นที่การปฏิบัติงานมากกว่าการพัฒนาในรูปแบบอื่นที่ได้จากภายนอกห้องเรียน ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาตามแบบ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับบุคคล คือการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมทางบวกแก่ครู ผู้บริหาร ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง ให้เป็น “คนคุณภาพ” ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพการศึกษาและคุณภาพของประเทศในที่สุด นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานที่คนในสถานศึกษาในองค์กร และในหน่วยงานต่างร่วมมือร่วมพลังเรียนรู้ในการวิพากษ์วิจารณ์ร่วมสะท้อนคิดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกันมากขึ้น (Secretariat Office of the Teachers' Council of Thailand, 2016) อย่างไรก็ตามด้วยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในแต่ละสถานศึกษามีได้มีขั้นตอนแนวทาง หรือสูตรสำเร็จตายตัว แต่ละสถานศึกษาต้องพิจารณาบริบทและทรัพยากรต้นทุนของตนเอง เพื่อเลือกใช้แนวทางที่เหมาะสมที่สุดด้วยตนเอง แนวทางหนึ่งที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างสูงตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาทั้งจากนักวิชาการด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาทั้งในระดับชาติและนานาชาติว่าเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพยิ่งในการยกระดับคุณภาพ ทั้งการเรียนรู้ของผู้เรียน สภาพการจัดการเรียนการสอนและสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครู รวมถึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพได้เป็นรูปธรรม แนวทางดังกล่าวก็คือ “การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน” หรือเดิมคือ “การศึกษาผ่านบทเรียน” การพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นแนวคิดและแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพครู ที่มีต้นกำเนิดจากประเทศญี่ปุ่นว่าด้วยการทำงานแบบร่วมมือร่วมพลัง (Collaborative Work) ของกลุ่มครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาวิชาชีพของตนเอง และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่องในระยะยาว ในบริบทการทำงานจริงในชั้นเรียนและโรงเรียนของตนเอง (Triwaranyu, 2017) ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยามีบทบาทหน้าที่จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการ เพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนรวม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (Individualization Education Program: IEP) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับคนพิการ จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา เป็นศูนย์ข้อมูลรวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ตลอดจนจัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมและประสานงาน

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด จากการดำเนินงานในปีการศึกษา 2563 ที่ผ่านมา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยาได้ดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยสร้างความรู้ความเข้าใจความตระหนัก ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ แก่ผู้เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Phayao Special Education Center, 2020) เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูอย่างเป็นระบบมีความต่อเนื่องนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แต่จากการดำเนินการดังกล่าว พบว่าครูส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพมองว่าเป็นการสร้างภาระ ขาดความเข้าใจในการดำเนินงาน ส่งผลให้การดำเนินงานไม่มีความต่อเนื่อง ไม่เป็นระบบ ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหาร ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อทั้งตัวครู ผู้เรียน และสถานศึกษา จึงสร้างรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยพัฒนาการดำเนินกิจกรรม ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ให้เอื้อต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อให้เกิดการร่วมมือ รวมพลังของทุกฝ่ายบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรและ ความสุขของการทำงานร่วมกันในการพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
2. สร้างรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา
3. ศึกษาผลการพัฒนาผู้เรียน และความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

การทบทวนวรรณกรรม

ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการศึกษาว่าเป็นกระบวนการพัฒนาครู อันเกิดจากการรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำและร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารแบบ ผู้ดูแล สนับสนุนสู่การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิก ในชุมชน โดยกิจกรรมของชุมชนแห่งวิชาชีพในโรงเรียน ประกอบด้วย 1) การมีโอกาสนาใคร่ครวญ (Reflective Dialogue) ระหว่างกัน 2) การเปิดกว้างให้มีการปฏิสัมพันธ์ในหมู่ครูผู้สอนมากขึ้น เพื่อลด ความรู้สึกโดดเดี่ยว (Deprivatization) ในงานสอนของครู 3) การรวมกลุ่ม เพื่อเน้นเรื่องการเรียนรู้ของ นักเรียน 4) การร่วมมือ ร่วมใจกันในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา 5) การแลกเปลี่ยนในประเด็นที่เป็นค่านิยมและปทัสถานร่วม (Shared Values and Norms) (Office of Teacher Development

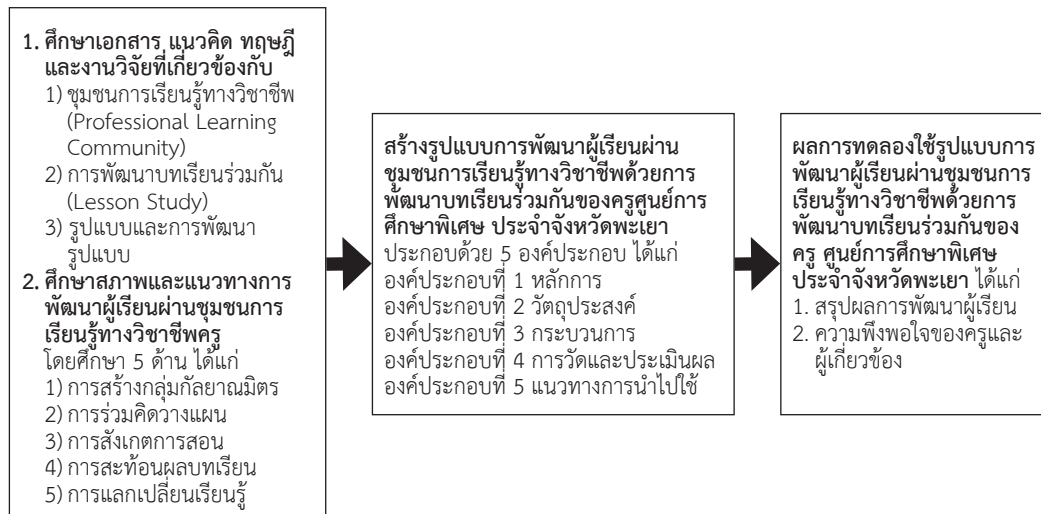
and Basic Education Personnel, 2017) อย่างไรก็ตาม ด้วยการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ในแต่ละสถานศึกษามีได้มีขั้นตอน แนวทาง หรือสูตรสำเร็จตายตัว แต่ละสถานศึกษาต้องพิจารณาบริบท และทรัพยากรต้นทุนของตนเองเพื่อเลือกใช้แนวทาง ที่เหมาะสมที่สุดด้วยตนเอง แนวทางหนึ่ง ที่ได้รับการ ยอมรับเป็นอย่างสูงตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ทั้งจากนักวิชาการด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาทั้งในระดับชาติและนานาชาติว่าเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพยิ่งในการ ยกระดับคุณภาพทั้งการเรียนรู้ของผู้เรียน สภาพการจัดการเรียนการสอนและสมรรถภาพการจัดการ เรียนการสอนของครู รวมถึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ยังช่วยสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพได้เป็นรูปธรรม แนวทางดังกล่าวก็คือ “การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน” (Triwaranyu, 2017)

การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เป็นกระบวนการที่ใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครู การปฏิบัติงานจริงของ ครูมีการกำหนดประเด็นการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่มาจากสภาพปัญหาด้านการเรียนรู้ของนักเรียนใน การจัดการเรียนรู้จริงในชั้นเรียน ซึ่งเป็นลักษณะของการทำงานร่วมกันแบบร่วมมือร่วมพลังอย่างเป็น ระบบเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีขั้นตอนคือ 1) ขั้นตอนการ เตรียมการดำเนินงาน ในขั้นนี้เป็นการวางแผน สร้างความเข้าใจ และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2) ขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นการนำบทเรียนที่พัฒนาขึ้นไปใช้จริงในชั้นเรียน โดยจะเป็นการจัดการ เรียนรู้และการสังเกต ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และ 3) ขั้นตอนสะท้อนผล นำสิ่งที่ได้ปฏิบัติมาแลกเปลี่ยน สะท้อนคิด และถอดบทเรียนปรับปรุงแก้ไข บทเรียนให้ดีขึ้น (Khotthaphan, 2020)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ มีบทบาทหน้าที่จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการ ช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมของคนพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน อนุบาล โรงเรียนเรียนรวม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบและ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับคนพิการ ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยครอบครัวและชุมชนด้วยกระบวนการทางการศึกษา เป็นศูนย์ ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับคนพิการ ตลอดจนจัดระบบสนับสนุน การจัดการเรียนรวมและประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในจังหวัด (Phayao Special Education Center, 2020)

กรอบแนวคิด

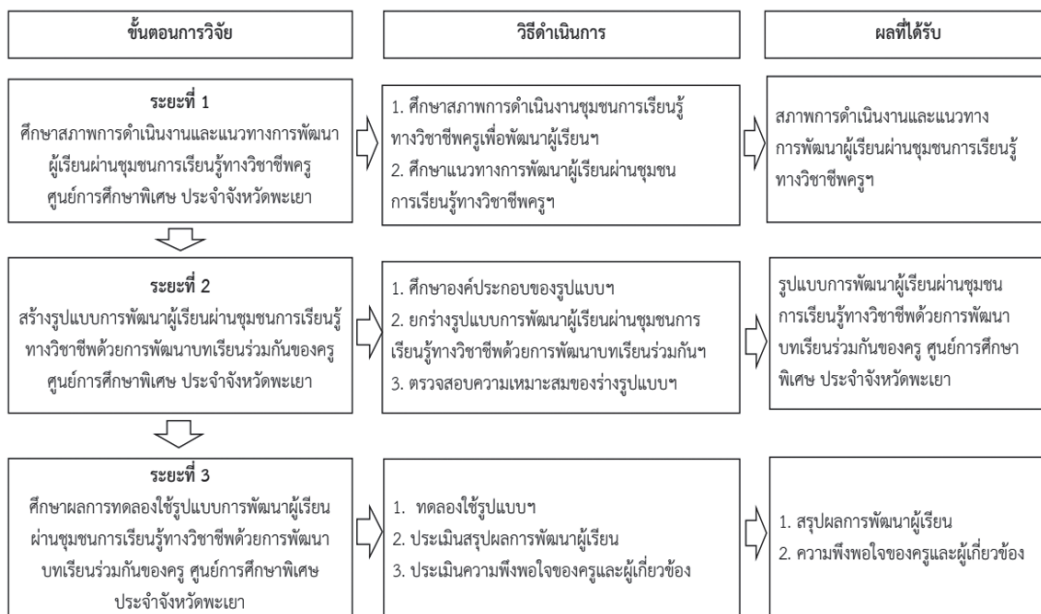
จากการศึกษา ค้นคว้า การสังเคราะห์แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา รูปแบบ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน จากนักวิชาการทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมถึงวิเคราะห์บริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา กำหนดเป็น กรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนา บทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา กำหนดขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการออกแบบการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีการดำเนินการแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา กลุ่มประชากร เป็นผู้บริหารและครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2564 จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา นำไปทดลองใช้กับบุคลากรของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับกลุ่มประชากร แต่ไม่ใช่กลุ่มประชากรที่จะศึกษา จากนั้นทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ในวันที่ 29 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2564 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้เรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้างาน ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับศูนย์ฯ มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 7 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ โดยสร้างและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลพร้อมทั้งประสานนัดหมายตารางการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและดำเนินการสัมภาษณ์ระหว่างวันที่ 17 เดือนธันวาคม ถึงวันที่ 25 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีการดำเนินการแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา แหล่งข้อมูลได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการและแนวคิด ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน การพัฒนารูปแบบ การพัฒนาครู การพัฒนาผู้เรียน เอกสารการประเมินตนเอง แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานผลการดำเนินงาน สารสนเทศต่าง ๆ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวิเคราะห์เอกสารโดยสร้างและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นนำไปวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบฯ

ขั้นตอนที่ 2 ยกร่างรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา แหล่งข้อมูลได้แก่ 1) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ข้อมูลพื้นฐานองค์ประกอบของรูปแบบฯ จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3) ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ในระยะที่ 1 สภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนฯ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบวิเคราะห์เอกสารโดยสร้างและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ร่างรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครูฯ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครูฯ และคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครูฯ ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดคุณสมบัติคือ 1) มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาเอก หรือมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าระดับเชี่ยวชาญ หรือปฏิบัติงานด้านการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี 2) มีประสบการณ์การทำงานหรือผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา หรือการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน หรือการพัฒนาครู หรือการพัฒนาผู้เรียน จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ โดยสร้างและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ ระหว่างวันที่ 14 เดือนมีนาคม ถึงวันที่ 25 เดือนเมษายน พ.ศ. 2565 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

กลุ่มประชากร เป็นครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 63 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสรุปผลการพัฒนาผู้เรียนและแบบสอบถามความพึงพอใจ โดยสร้างและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้รูปแบบฯ ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบฯ ระหว่างวันที่ 1 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2565 จนถึงวันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2566 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

1.1 สภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาผู้เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการสะท้อนผลบทเรียน ด้านการสร้างกลุ่มกัลยาณมิตร ด้านการร่วมคิดวางแผน และด้าน การสังเกตการสอน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาผู้เรียนศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา โดยรวมและรายด้าน

ประเด็นข้อคำถาม	สภาพการดำเนินงาน		
	μ	σ	แปลผล
1. ด้านการสร้างกลุ่มกัลยาณมิตร	4.05	0.78	มาก
2. ด้านการร่วมคิดวางแผน	3.99	0.81	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	สภาพการดำเนินงาน		
	μ	σ	แปลผล
3. ด้านการสังเกตการสอน	3.82	0.81	มาก
4. ด้านการสะท้อนผลบทเรียน	4.07	0.75	มาก
5. ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.29	0.69	มาก
รวมเฉลี่ย	4.04	0.77	มาก

1.2 แนวทางการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 5 ด้าน 20 แนวทาง ดังนี้ (1) ด้านการสร้างกลุ่มกัลยาณมิตร 1) รวมกลุ่มกันโดยยึดประโยชน์ของเด็กเป็นที่ตั้ง 2) มีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน 3) รับผิดชอบหน้าที่ และ เข้าใจวัตถุประสงค์ในการรวมกลุ่ม และ 4) เปิดใจ ให้เกียรติและยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ด้านการร่วมคิดวางแผน 1) ร่วมกำหนดเป้าหมายด้านผู้เรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและครอบคลุม 2) ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาที่แท้จริง เพื่อให้สามารถแก้ได้ตรงจุด 3) ร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และ 4) มีการนำเสนอ ตรวจสอบและปรับปรุงแผนก่อนนำไปใช้จริง (3) ด้านการสังเกตการสอน 1) มีการจัดสรรเวลาในการสังเกตการสอนที่ชัดเจน 2) สังเกตตาม จุดประสงค์การเรียนรู้หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผน 3) เน้นสังเกตที่การเรียนรู้ของผู้เรียนตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ และ 4) สังเกต รวบรวมประเด็นที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ (4) ด้านการสะท้อนผลบทเรียน 1) สะท้อนคิดอย่างสร้างสรรค์เชิงบวกและเป็นกัลยาณมิตร 2) ให้ข้อมูล สะท้อนคิดที่เชื่อมโยงข้อมูลจริงในชั้นเรียน 3) มีการนำผลที่ได้จากการสะท้อนคิดมาปรับปรุงพัฒนา การจัดการเรียนรู้ และ 4) ดำเนินการทันทีภายในสัปดาห์ที่มีการสังเกตการสอน (5) ด้านการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ 1) มีการจัดสรรเวลา จัดหาเวทีในการนำเสนอผลงานที่หลากหลายเพื่อขยายผลเต็มเต็มและ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ 2) มีการนำเสนอผลงานหรือนวัตกรรม หรือแนวปฏิบัติที่ดีที่เกิดจากการพัฒนา ผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการให้กำลังใจและสร้างความภาคภูมิใจให้กับครู 3) มีการถอดบทเรียน แนวปฏิบัติที่ดีเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ และ 4) นำเอาผลที่ได้จากการแลกเปลี่ยน เรียนรู้มาปรับประยุกต์ใช้ให้ดีกว่าเดิม

2. ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนา บทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผล และองค์ประกอบที่ 5 แนวทางการนำไปใช้ โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ	4.60	0.49	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.40	0.49	มาก
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการของรูปแบบ	4.80	0.40	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผล	4.20	0.75	มาก
องค์ประกอบที่ 5 แนวทางการนำไปใช้	4.40	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย	4.48	0.52	มาก

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

จากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา กลุ่มครูมีการวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ปัญหาของผู้เรียนร่วมกันตามกระบวนการของรูปแบบฯ ปัญหาที่พบของผู้เรียนรายบุคคลสามารถจำแนกตามพัฒนาการ 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะกล้ามเนื้อใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือเตรียมความพร้อมทางวิชาการ กลุ่มครูได้ร่วมกัน ดำเนินการแก้ปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนโดยมีการออกแบบแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แผนการสอนรายบุคคล แผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตลอดจนผลิต สื่อ นวัตกรรม ชุดการสอน ชุดกิจกรรม โปรแกรมฝึกต่าง ๆ ใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง สะท้อนผลการสอน แลกเปลี่ยน และแชร์ประสบการณ์กันอย่างจริงจัง ทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดในการแก้ปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาได้ด้วยตนเอง และมีพัฒนาการเพิ่มมากขึ้น

ผลการประเมินความพึงพอใจของครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการ หลังการทดลองใช้รูปแบบฯ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนของครูฯ

ประเด็นข้อคำถาม	ความพึงพอใจ		
	μ	σ	แปลผล
1. มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจก่อนนำรูปแบบฯ มาใช้	4.49	0.53	มาก
2. มีคู่มือรูปแบบฯ ที่เข้าใจง่าย	4.51	0.56	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นข้อคำถาม	ความพึงพอใจ		
	μ	σ	แปลผล
3. มีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน ไม่ยุ่งยาก	4.78	0.42	มากที่สุด
4. ร่วมกันสร้างกลุ่มกัลยาณมิตร โดยคำนึงถึงประโยชน์ผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.67	0.47	มากที่สุด
5. ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางแก้ไข	4.43	0.50	มาก
6. ร่วมกันออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา	4.57	0.50	มากที่สุด
7. ร่วมกันปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้จริง	4.62	0.49	มากที่สุด
8. ร่วมกันสังเกตการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้	4.56	0.50	มากที่สุด
9. ร่วมกันสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	4.71	0.45	มากที่สุด
10. ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อขยายผลและเติมเต็ม	4.67	0.47	มากที่สุด
11. มีการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานตามปฏิทินการนิเทศกำกับฯ	4.52	0.50	มากที่สุด
12. มีการติดตามความก้าวหน้าของงานตามปฏิทินของแต่ละกลุ่ม	4.52	0.50	มากที่สุด
13. นำผลจากการติดตามตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางาน	4.33	0.47	มาก
14. มีการสรุปผลการดำเนินงานและรายงานผล	4.87	0.33	มากที่สุด
15. มีความพึงพอใจต่อการนำรูปแบบฯ ไปใช้	4.71	0.45	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.60	0.48	มากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลในประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

สภาพการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยาได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู มาสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องโดยมีผู้บริหารและคณะครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา เป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนและการดำเนินงาน ส่งผลให้การดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Saengsahwang (2020) ได้วิจัยการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Bussabong (2020) ได้ศึกษาสภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

สภาพชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Winosuya (2019) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก ผลการวิจัย พบว่าสภาพของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนทำงานร่วมกันมากขึ้น เพื่อพัฒนาความเชื่อร่วมกันเกี่ยวกับการเรียนรู้ คุณลักษณะสำคัญที่ช่วยให้การช่วยให้มั่นใจถึงประสิทธิภาพของ PLC อย่างไรก็ตาม PLC ต้องการความร่วมมือและวัฒนธรรมการเรียนรู้ของความไว้วางใจในหมู่ครู จำเป็นต้องมีแผนการที่มุ่งเน้นเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการสนทนาที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลในขณะเดียวกันก็ต้องแน่ใจว่านักเรียนยังคงเป็นจุดสนใจของงานของ PLC เพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนทุกคน ผู้นำที่นำเชื่อถือจำเป็นต้องสนับสนุนครูที่มีความท้าทายและประสบความสำเร็จตลอดการเดินทางร่วมกัน (Reynolds, 2016)

2. การสร้างรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มี 5 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผล และองค์ประกอบที่ 5 แนวทางการนำไปใช้ จากการประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Wanphunga (2021) ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนารูปแบบการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักการ แนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 การบริหารโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 การประเมินผล ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Saenglun (2021) ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงลึกของครูโดยใช้การศึกษาขั้นเรียนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ผลการสร้างรูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงลึกของครูซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ และการวัดและประเมินผล การตรวจสอบรูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงลึกของครูของผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบภาพรวมอยู่ในระดับมาก การศึกษาบทเรียนเป็นโครงการพัฒนาวิชาชีพครูเป็นการตอบสนองการพัฒนาของครูต่อผลลัพธ์ของนักเรียน นอกจากนี้ ยังเป็นการใช้ประโยชน์จากการปฏิบัติในห้องเรียน เพื่อเพิ่มความรู้อันเนื้อหาของครู ทักษะกระบวนการและความเชื่อการศึกษานี้ สำรองประสบการณ์ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาวิทยาศาสตร์กลุ่มหนึ่งที่ใช้การศึกษบทเรียนในชั้นเรียน ข้อมูลเชิงคุณภาพรวบรวมจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในระหว่างการดำเนินการศึกษบทเรียน ข้อมูลถูกประมวลผลผ่านทางเอกสารระหว่างผู้ให้ข้อมูลเพื่อยืนยันความถูกต้องของคำตอบ การสะท้อนกลับและการสังเกตที่คัดลอกมา การวิเคราะห์เฉพาะประเด็นเผยให้เห็นประเด็นสำคัญ 5 ประการเกี่ยวกับ

ประสบการณ์ของครูในการใช้การศึกษาบทเรียน: การพัฒนาวัฒนธรรมแห่งความเป็นหนึ่งเดียว การสร้างความสามารถของครูผ่านการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมขวัญกำลังใจและความมั่นใจของครู ปรับปรุงคุณภาพของบทเรียนการวิจัย และวางอุบายในการคิดเชิงวิพากษ์ ดังนั้น จึงเสนอแนะให้ครูทุกคน นำการศึกษาบทเรียนไปใช้ในทุกสาขาวิชาในสายงาน และแนะนำในหมู่ครูเตรียมอุดมศึกษาเพื่อค้นหาประสิทธิภาพเพิ่มเติมต่อการพัฒนาครูและผลลัพธ์ของนักเรียน นอกจากนี้ ขอแนะนำอย่างยิ่งให้ผู้อื่นที่มีความรู้มีส่วนร่วมในการดำเนินการศึกษาบทเรียน เนื่องจากพบว่าการมีบุคคลเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการประกันความสำเร็จ เนื่องจากครูส่วนใหญ่ไม่เชี่ยวชาญในสาขาที่พวกเขากำลังสอน (Bautista & Baniqued, 2021)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา

สรุปผลการพัฒนาผู้เรียนจากการทดลองใช้รูปแบบฯ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดในการแก้ปัญหา ส่งเสริมและพัฒนาได้ด้วยตนเอง และมีพัฒนาการเพิ่มมากขึ้น ครูและพี่เลี้ยงเด็กพิการ มีความพึงพอใจหลังการทดลองใช้รูปแบบฯ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้วิจัยมีการวางแผนการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีการสร้างความตระหนัก สร้างความรู้ ความเข้าใจในขั้นตอนกระบวนการของการดำเนินงาน มีการดำเนินงานตามแผนงาน ปฏิทินที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่การสร้างกลุ่มกัลยาณมิตร การร่วมคิดวางแผน การสังเกตการสอน การสะท้อนบทเรียนและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ Saenglun (2021) ที่ได้วิจัยการพัฒนาแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงลึกของครูโดยใช้การศึกษาชั้นเรียนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงลึกของครูโดยใช้การศึกษาชั้นเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงลึกของครูโดยใช้การศึกษาชั้นเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 70 (3.50 คะแนนขึ้นไป) เท่ากับ 0.86 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลการประเมินรูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงลึกของครู โดยใช้การศึกษาชั้นเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การศึกษาบทเรียนเป็นแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครูที่เติบโตอย่างรวดเร็วและเป็นที่ยอมรับมากขึ้น และมีคุณค่าสำหรับลักษณะการทำงานเป็นวัฏจักรอิงตามห้องเรียน และการทำงานร่วมกัน ส่วนใหญ่ใช้ในการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา Lesson Study เพิ่งนำมาใช้กับบริบทของการศึกษาครูชั้นต้นโดยเน้นที่การเรียนรู้วิชาชีพครูก่อนเข้ารับราชการ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเติมเต็มช่องว่างนี้โดยการตรวจสอบว่าการศึกษาบทเรียนถือเป็นแนวทางที่มีคุณค่าในการสนับสนุน การเรียนรู้ทางวิชาชีพของนักการศึกษาครูมากน้อยเพียงใด และเงื่อนไขใดที่ควรคำนึงถึงเมื่อใช้การศึกษาบทเรียนในบริบทของพวกเขา ครูผู้สอนสองกลุ่มติดตามโดยใช้รายงานการเรียนรู้เมื่อพวกเขาเข้าร่วมในวงจรการศึกษาบทเรียน เพื่อพิจารณาว่าการสะท้อนกลับที่รายงานนั้นคงอยู่ในทางปฏิบัติหรือไม่การสัมภาษณ์ กลุ่มสนทนาจัดขึ้นหนึ่งปีหลังจากการเข้าร่วมการศึกษาบทเรียน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วม Lesson Study สามารถสนับสนุนโดยเน้นไปที่การเรียนรู้ของครูก่อนเข้ารับ

ราชการการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และต่อต้านวัฒนธรรมการแยกตัวทางวิชาชีพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข (Schipper, Willemse, & Goei, 2022)

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา” ตามวิธีการที่ได้นำเสนอมาข้างต้นนี้ จะสร้างความเชื่อมั่นและมั่นใจได้ว่า รูปแบบดังกล่าวสามารถนำไปใช้ได้จริง และสามารถพัฒนาต่อยอดให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ศึกษาคู่มือและรายละเอียดของรูปแบบฯ ให้เข้าใจก่อนนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาผู้เรียน
2. นำรูปแบบฯ ไปใช้ให้ครอบคลุมและครบทุกองค์ประกอบเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. สร้างความเข้าใจและดำเนินการตามคู่มือรูปแบบฯ อย่างจริงจังเพื่อให้ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเห็นความสำคัญ ระบุบทบาทหน้าที่และดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน
4. ฝ่ายบริหารต้องมีการจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันของคณะครู เพื่อไม่เป็นการสร้างภาระงาน รวมถึงต้องเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างขวัญกำลังใจและให้ข้อเสนอแนะอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบหรือส่งเสริมสนับสนุนการนำรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการศึกษาบทเรียนร่วมกันของครูไปใช้
2. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการขยายผลการนำรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการศึกษาบทเรียนร่วมกันของครู ไปใช้กับผู้เรียนกลุ่มอื่น หรือสถานศึกษาอื่น
3. ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู และประสิทธิผลการเรียนรู้ของผู้เรียน จากการนำรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการศึกษาบทเรียนร่วมกันของครูไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- Bautista, R. G., & Baniqued, W. B. (2021). From competition to collaboration: unraveling teachers' lesson study experiences. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 10(3), 921-922. doi:10.11591/ijere.v10i3.21101
- Bussabong, N. (2020). *The state of learning community in the teaching profession. Under the jurisdiction of Buriram Primary Educational Service Area Office 1* (Master's thesis). Buriram Rajabhat University, Buri Ram, Thailand. Retrieved from <http://dspace.bru.ac.th/xmlui/handle/123456789/7951> [in Thai]

- Khotthaphan, W. (2020). *Developing the teacher development model to enhance science learning management of elementary school teachers based on professional learning community* (Doctoral dissertation). Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand. Retrieved from <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1094/1/g571120007.pdf> [in Thai]
- Office of Teacher Development and Basic Education Personnel. (2017). *Training manual for driving process PLC (Professional Learning Community) "Professional Learning Community" to educational institutions*. Retrieved from http://www.thaischool1.in.th/_files_school/94010001/data/94010001_1_20210916-124154.pdf [in Thai]
- Phayao Special Education Center. (2020). *Report on performance according to the action plan*. Academic year 2020. Phayao: Author. [in Thai]
- Reynolds, K. (2016). Creating effective professional learning communities (PLCs). *BU Journal of Graduate Studies in Education*, 8(2), 9-12.
- Saenglun, O. (2021). *The development of model for enhancing the ability in activity learning management for teachers using lesson study through professional learning community*. (Doctoral dissertation). Naresuan University, Phitsanulok, Thailand. Retrieved from <http://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/5022/1/60031530.pdf> [in Thai]
- Saengsahwang, W. (2020). *The development of professional learning community guidelines for teachers in school under the Yasothon primary educational service area office 2* (Master's thesis). Mahasarakham University, Mahasarakham. Thailand. Retrieved from <http://202.28.34.124/dspace/handle/123456789/1095> [in Thai]
- Schipper, T. M., Willemse, T. M., & Goei, S. L. (2022). Supporting teacher educators' professional learning through lesson study. *Journal of Education for Teaching: International Research and Pedagogy*, 48(3), 316-331. doi:10.1080/02607476.2021.1988825
- Secretariat Office of the Teachers' Council of Thailand. (2016). *Announcement of the secretariat of the teachers council of Thailand on guidelines for promotion and support of professional development networks for teachers and educational personnel*. Retrieved from https://www.spe.go.th/files/com_news/2016-05_9e8ff07bfa57e8c.pdf [in Thai]
- Triwaranyu, C. (2017). Development of professional learning community through lesson study: an approach and guideline for success. *Journal of Education Studies*, 45(1), 299-319. [in Thai]
- Wanphunga, S. (2021). *Development of model of professional learning community based for the schools under the office of the basic education commission* (Doctoral dissertation). Mahasarakham University, Mahasarakham, Thailand. Retrieved from <http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/1138/1/62010562012.pdf> [in Thai]
- Winosuya, P. (2019). *The study of state and guidelines for the development of professional learning community under secondary education service area office 38 Tak province* (Master's thesis). Naresuan University, Phitsanulok, Thailand. Retrieved from http://www.edu.nu.ac.th/th/news/docs/download/2020_02_15_15_02_37.pdf [in Thai]

